

JORMA KURVINEN

SALAINEN KÄSKY

Jorma Kurvinen

Salainen käsky

SAGA Egmont

Salainen käsky

Cover image: SA-Kuva

Teos on julkaistu historiallisena dokumenttina, jonka kieli kuvastaa julkaisuaikansa näkemyksiä.

Copyright © 2001, 2020 Jorma Kurvinen and SAGA Egmont
All rights reserved

ISBN: 9788727174006

1. POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13.4 million euros annually to children in difficult circumstances.

1.

Määtän Eskoon suuntautuvat katseet olivat epäluuloisia. Korsussa makusteltiin hänen sanojaan.

– Minkä vuoksi vapaaehtoisia? Revon Alpo tiukkasi.

– Mikseivät ne voi määrätä? Vai pitääkö varmistaa sen varalta, että partiosta ei satuta palaamaan. ”Ne olivat vapaaehtoisia.”

– Ja minkä vuoksi pitää haalia vapaaehtoisia täältä, tuntemattomasta sakista? Oksasen Pertti ihmetteli. Hän ja Määtän Esko olivat pari vuotta toisia vanhempia, olleet jo talvisodassa ja kumpikin alikersanteja.

– Vastahan tuota on tultu taakse, Revon Tuomo muistutti. – Vai oliko tämä näin lyhyt lepo?

– Mistä minä tiedän, Määtän Esko tuskaantui. – Minä tiedän vain sen, mitä Räikkösen Jussi ulkona kertoi.

Räikkösen Jussi oli vänrikki ja joukkueenjohtaja. Sen verran tuttu nuoruuden ajalta, että Esko olisi saattanut kysyä tarkemminkin asiasta. Mutta ei ilmeisesti sitten ollut kysynyt?

Uteliaisuus paistoi miesten ilmeistä.

– Te voitte itse tentata Jussia, kun menette ilmoittautumaan.

Vapaaehtoiset saavat kahdenkymmenen yhden vuorokauden kuntoisuusloman ja osto-oikeuden saksalaisten kanttiinisiin.

Korsussa tuli hiljaista. Se, mitä jokainen mies persoi, oli loma. Kolmessa viikossa ehtisi jo huolehtia kotiasioista. Ajaa eräänkin rankakuorman rantteelle, levitellä lannat pelloille ja hakea kevään kynnyksen viimeiset heinät ulkosarkojen ladoista. Silti jäisi aikaa itsellekin, naisten jahtaamiseen kellä sellaiset asiat pyörivät mielessä, leppoisiin saunomisiin kotosalla. Jos hyvin sattuisi, olisi joku vastakin vielä jäljellä. Ne säästelivät niitä kotona juuri sen varalta, että lomalainen pölähtäisi saunomaan.

Se, joka käväisi jokaisen miehen mielessä, oli nainen. Joko joku tietty Nainen tai sitten yleensä vain, onnenkantamoinen. Kolmessa viikossa saattoi järjestyä jotakin yritteliäälle miehelle...

Ihan mitätön ei ollut osto-oikeuskaan saksalaisten kanttiinissa. Miehet näkivät silmissään sen hetken, kun äiti availisi kahvipakettia ja mummi kurkottelisi nuuhkaisemaan tuoksua. Myöhemmin illalla, saunan jälkeen, voisi isän ja vaarin kuppiin lorauttaa saksalaista konjakkia.

Jokainen kävi mielessään lävitse autuaallisen päivän kotona. Perheen ilon lomalle tulijasta ja oman hykerryttävän tunteen edessä odottavista päivistä, jotkut ehkä öistäkin, olihan sakissa ukkomiehiäkin.

– Sinäkö itse jo ilmoittauduit? Eskolta tarkistettiin.

– En... ainakaan vielä, aikakin on kahdestatoista yhteen.

Mutta luultavasti ilmoittaudun. Jos sitten hyväksytään.

– Hyväksytään?

Eskon katse kierteli miehiä.

– Niin, kuulit oikein. ”Kuusi miestä pääsee mukaan”,
Räikkösen Jussi sanoi.

Pääsee? Kukaan ei toistanut sanaa ääneen, mutta se raksutti jokaisen aivoissa. Kuusi miestä ei ollut paljon. Ja mitkä olivat perusteet pääsulle?

Ajatukset miesten pääkopassa liikkuivat laidasta laitaan. Ensi hetken epäluuloisuus ja torjunta vaihtui innoksi, johon sekoittui järjen ääni. Nämä vapaaehtoiskeikat olivat semmoisia, joilta kotiin saattoivat saada lomalaisen sijasta ruumiin. Lomia ei turhan vuoksi tarjottu houkuttimeksi.

– Sitäkö ei sanota, mihin ollaan menossa? Hentunen ihmetteli. – Mutta tunnin sisällä pitäisi ilmoittautua, tuosta vain.

Hentunen tunnettiin myös nimellä ”Ei-Eernesti”. Hän oli joutunut sanomaan sen eräänkin kerran elämässään, vinoilun torjumiseksi jo etukäteen. ”Eikä edes sukulainen!” Todellinen Eernesti Hentunen oli kai helsinkiläinen lakimies, mahdollisesti kommunistikin. Ainakin hän esiintyi Totuuden Torvessaan äärioikeiston vastustajana ja laillisuusmiehenä. Kotikylällä useimmat pitivät oikeaa Hentusta pellenä, ja nuorella sukunimikaimalla voi olla hankaluuksia samankaltaisuudesta. Toisaalta tämäkin Hentunen saattoi esittää suoria ja teräviä kysymyksiä, joilla vain vahvisti mielikuvaa sukulaisuudesta.

Määtän Esko joutui puolustautumaan.

– Minä ihmettelin äsken ulkona Jussille samaa asiaa, mutta tämä töksäytti kesken lauseen, että tällaiset ehdot on annettu eikä hänelläkään ole ollut mitään sanomista niihin. ”Jos meiltä ei löydy vapaaehtoisia, ne otetaan jostakin toisesta pioneeriyksiköstä!”

Niinhän se tietenkin oli, mutta epätietoisuus teki päättämisen vaikeammaksi. Jäljellä ei ollut enää vain omat edut vastaan

vaarat, vaan ajatuksiin luikerteli kateuden kyy jotakin toista sakkia kohtaan, joka veisi heidän kuntoisuuslomansa ja osto-oikeutensa.

– Ketkä luulevat lähtevänsä? Revon Tuomo rikkoi hiljaisen pohdinnan. – Me velipojan kanssa ilmeisesti, ja Esko itse tietenkin. Ketkä muut?

– Kolme paikkaa sitten jäljellä, niinkö? joku tarkisti.

– Ehkä vain kaksi, Määtän Esko arvioi. – Minulle tuli semmoinen tunne, että Räikkösen Jussi on itse lähdössä.

– No minä voin lähteä, jos huolitaan, Oksasen Pertti varasi toisen paikan.

Pertti ei kävisi hukkalomalla. Tori- ja hevoskauppamatkoillaan hän oli löytänyt kaupungista tummatukkaisen kaunottaren, joka varmasti pitäisi lomalaisesta huolta. Oli ollut pieni sensaatio, kun Pertti toi heilansa ensimmäisen kerran näytille.

”Kaupunkilaistytön siihen Oksasen naisten keskelle!” kauhisteltiin. Martta oli tähänkin asti ollut kuin haukka poikansa päältä, ja kolme sisarta olivat lisäpelokkeina kaikille miniäkokelaille. Mutta Ullapa selvitteli itsensä nopeasti taloon, perusti lisäsiipeen kampaamon, jota kylällä tarvittiinkin, ja tuli hyvin toimeen niin anoppinsa kuin kälyjensäkin kanssa. Lisäksi hänen onnistui välttää kadehtimiset, vaikka hän kyläläisten mielestä yleensä oli liian kaunis nainen syrjäperälle.

Hentunen kohotti kätensä vaakatasoon.

– Onko lähtijöitä vai pitääkö meikäläisen uhrautua?

– Sen kun menet!

Sanoissa ja äänessä oli aavisteltavissa ristiriitaa. Saattoi olla, että joku toinenkin olisi ollut lähdössä – jos ei partioreissulle, niin ainakin palkintolomalle – mutta ei saanut päätetyksi ja

luovutti mahdollisuuden Hentuselle kateudensekaisella uhmalla.

– Selvä, Määtän Esko ratkaisi. – Siis: Hentunen, Oksasen Pertti, Revon Alpo ja Tuomo, minä ja Räikkösen Jussi. Siinäkö ne ovat?

– Eivätkö ne oo, jos kuusi miestä kerta otetaan, joku vahvisti.

– Tehkää nyt semmoinen välikirja, jos jokaiselle on kaksikymmentäyksi vuorokautta taattu, että jos joku sattuu kaatumaan, loma jää joukkueen hyväksi, vaikka kahtena kymmenen vuorokauden lomana.

Lähtijät miettivät puolipirullista ehdotusta.

– Tuossa on tietenkin järkeä, Revon Alpo laskeskeli ääneen. – Niin ei mene uhraus ihan hukkaan. Ja pari muuta miestä hautajaiskomennukselle!

Siinähän ehdottelijat saivat, jos olivat tarkoittaneet esityksensä pieneksi pyttyilyksi. Sillä riskillä kai täällä yleensä oltiin, että henki saattoi mennä milloin tahansa.

Senkin osalta huoli koski likinnä äitejä ja kotiväkeä, niille se olisi elämänikäinen suru, mutta sankarivainaja itse ei olisi murehtimassa. Jos meni kerralla, niin olipahan yhdenlainen ratkaisu sekin. Sen jälkeen ei olisi enempää nälkää kuin viluakaan, luultavasti. Jos arkussa vielä ajatteli, niin päällimmäisenä luulisi olevan, että minun osaltani tämä on ohi.

Pahinta oli silloin, kun jäi nuori vaimo ja lapsilauma, mutta heissä pioneereissa ei ollut isoperheisiä. Paremminkin pakkasi olemaan niin päin, että naisenpuute ahdisteli monia miehiä silloinkin, kun päästiin harvoille lomille.

– Ilmoittautumaan mennään sakilla ja heti kahdeltatoista, niin mikään sattumankeikaus ei ehdi väliin, Määtän Esko päätti.

– Kenelle ilmoittaudutaan, Jussilleko?

– Komppanianpäällikölle, Esko tiesi. – Eikä siellä mitään puujalkavitsejä sitten, Hentunenkaan. Ne tuntuivat olevan jollakin tavalla kummasti tosissaan, mejjän herrat.

– Pitääkö plankata saappaat? Hentunen oli ihmettelevinään. Kevennysryitys ei mennyt perille.

– Se voi olla, että partioon lähtijät ovat nauraneet jo viimeisen kerran, Määttä paljasti. – Räikkösen Jussi varoitti, että tämä ei sitten ole mikään halontekoreissu.

Vänrikki viittasi sillä komennukseen, jonka he olivat saaneet talvisodan jälkeen, vielä asevelvollisuuttaan suorittaessaan. Se oli ollut halontekoa korpipitäjässä. Käskyn antaja oli laskenut urakat kaupunkilaispoikien mukaan niin keveiksi, että he olivat tarvinneet vain muutaman tunnin päivässä niitten tekemiseen. Loppuaika oli pelattu korttia, keitelty juomia ja ryypätty, pari leiriä johtavaa kanta-aliupseeria toisten mukana. Halontekojuhlat olivat päättyneet pieneen revohkaan, mutta olihan ollut hauskaa niin pitkään kuin sitä kesti.

Räikkösen Jussi oli ollut selvittelemässä loppurähinää ja tiesi mihin viittasi.

Ne, jotka olivat äsken älynneet olla hiljaa ja ilmoittautumatta, näyttivät tyytyväisiltä. Kateus lomista oheni ja olisi kadonnut kokonaan, jos miehet olisivat olleet heidän ilmoittautumiskäynnillään kuuntelemassa.

Räikkösen Jussi ilmoitti heidät toimistoparakissa komppanianpäällikölle. Täällä taempana näkyi paljon sodan pitkittymisen aiheuttamaa sekarakentamista, osittain maahan kaivettuja korsuja, täysin maanpinnalle pystytettyjä parakkeja ja honkapalatseja komentajille. Tätä parakkia oli suojattu seinustalle pystytetyllä vallilla, josta luultavasti suurin osa oli lunta.

Komppanianpäällikkö vaikutti viralliselta.

– Kiitän! Lepo... Hänen katseensa kiersi ilmoittautujat. – Te olette selvillä mihin olette pyrkimässä?

Miehet pohtivat luutnantin yllättävää kysymystä.

”Pyrkimässä” tuntui jollakin tavalla yliampuvalta. Eivätkö ne olleet herrat itse etsimässä vapaaehtoisia?

Määtän Esko karautteli kurkkuaan.

– Ehkä ollaan ja tarkasti ottaen ei. Jussi... korjaan vänrikki Räikkönen on kertonut, että partioreissulle ollaan menossa ja että tosi paikasta on kysymys.

Komppanianpäällikkö nyökkäsi hyväksyvästi.

– Teidän joukkueenjohtajallanne ei ollut lupaakaan kertoa enempää. Väapeli Lakanen!

– Herra luutnantti... Komppanianväapeli ilmestyi ovelle paperiliuska kädessään.

– Tarkistamme ilmoittautujien nimet.

Miehet vilkaisivat toisiinsa. Kai nyt jumaliste yhtä hyvin komppanianpäällikkö kuin väapelikin tunsivat heidät!

– Jokainen vapaaehtoinen sanoo nimensä, luutnantti käski.

– Vänrikki Räikkönen, herra luutnantti, Jussi näytti mallia.

Mitä pelleilyä tämä oli? Väapeli rupesti kuuluttamaan paperistaan Räikkösen urheiluansioita. Voitto silloin ja silloin, toinen tai kolmas silloin ja silloin. Listaako ne siihen tarvitsivat, muisti kai tuon muutenkin. Eivätkö ne arkkitehtiopinnot olleet yhäkin kesken, kun aika oli mennyt urheiluun ja naistenmetsästyksen lukemisen sijasta.

– Kiitän. Seuraava!

– Alikersantti Määtä, herra luutnantti.

Väapelin listalta rupesti tulemaan tekstiä, joka sai Eskon epäilemään korviaan. Mistä ne olivat kaivaneet esiin kaikki

sotilaspoikien aikaiset hiihdotkin? Hän ei ollut juuri muussa toiminnassa käynytäkään, mutta osallistui hiihtoihin kavereitten yllytyksestä, ja täällä näillä oli tulokset kaikista.

Sama toistui jokaisen kohdalla, Revon veljesten, Oksasen Pertin ja Hentusen. Jokaisesta vanhasta viestihiihdosta oli kaivettu tulokset ja sijoitukset, ne varsinkin, aikojen perusteellahan ei voinut päätellä keleistä tietämättä mitään. Eikö tässä oltukaan menossa partioreissulle vaan hiihtokilpailuihin?

Komppanianpäällikkö näytti tyytyväiseltä.

– Juuri oikeat miehet! Ne, jotka olisi määrättykin tähän tehtävään. Siellä voi joutua hiihtämään henkensä pitimiksi, lujaa ja pitkään. Ja jatkuvasti keulilla, tekemässä latua saksalaisille.

He saattoivat olla nyt rivissä, ohjesäännön mukaan, mutta kun komppanianpäällikkö vaikeni hetkeksi, Määtän Esko ei malttanut olla kysymättä:

– Saksalaisten kanssako me siellä mennään?

Esko lisäsi ”herra luutnantin” vähän liian myöhään, mutta komppanianpäällikkö ei hermostunut. Tavallisesti ei ollut näin virallista, mutta jostakin syystä nyt oltiin muodollisia.

– Saksalaistenkin. Te tulette kuulumaan Osasto Meriläiseen, jota vetää Jääkärikomppanian päällikkö luutnantti Meriläinen. Kaksi hänen joukkuettaan ja saksalainen Vuoristojääkärikomppania, ja te. Käskey annetaan tuonnempana, sitten kun liitytte osastoon. Varusteista saatte käsken vänrikki Räikköseltä. Liikkeellelähtö tapahtuu autokuljetuksena kello viisi aamulla. Kun kirjoitatte illalla kotiin, jättäkää mainitsematta mihin olette lähdössä, riittää kun sanotte, että kirjeidentuloon syntyy ainakin viikon katkeama. Onko kysyttävää?

Olisihan sitä ollut, paljonkin, mutta tuntui vaikealta hahmottaa kysyttävänsä näin vähäisen tiedon pohjalta.

Oliko komppanianpäällikkö jo lopettamassa tilaisuuden?
Hetken emmittyyään ja ulos katseltuaan hän kuitenkin jatkoi vielä muutamalla sanalla:

– Niin. Minä tunnen jo talvisotaa edeltäneeltä ajalta everstiluutnantti Käyhkön, joka on operaation johtaja. Rehellisyyden nimissä on pakko sanoa, että suuret lomalupaukset voivat kaatua yhteen mieheen. Eversti Käyhkö on joukkorangaistusmiehiä. Jos yksikin mies töpeksii, ”niin koko pataljoona marssii täyspakkaus selässä” tai ”yksikään mies pataljoonasta ei lähde iltalomalle”. Pisin poistumiskielto kasarmilla oli melkein kaksi kuukautta. Ei ehkä kannata vihjaista kotiin mahdollisesta lomasta, pojat...

2.

Yhteinen sanaton päätös oli, että lomatakaiskusta ei puhuttu sanaakaan toisille. Siitähän ilo olisi syntynyt, kun ne olisivat päässeet povaamaan epäonnistumisen todennäköisyyttä.

Ulkona, paluumatkalla omalle korsulle, Räikkösen Jussi alkoi puolustautua.

– Minä en tiennyt, pojat! En edes operaation johtajan nimeä saati hänen mainettaan. Tämä on jostakin syystä niin helvetin salainen homma, että mitään ei kerrota. Onko äkkisairastuneita?

Oli vielä mahdollista yrittää jollakin tekosyyllä irti hankkeesta. Mutta joukkueessa ruvettaisiin ehkä aavistelemaan jotakin ja piruilemaan asiasta.

– Akka tieltä kääntyköön, Määtän Esko tulkitsi yhteiset ajatukset. – Jokainen vaan lopettaa ennenaikaiset lomakuvitelmat mielessään. Menee niin kuin menee.

Hienoinen katkeruus särähti Eskon äänestä. He – hän ensimmäisenä – olivat toimineet sotilaan perussääntöä vastaan. Älä ole ensimmäinen äläkä viimeinen, älä intoile mihinkään

vapaaehtoisena ja pidä suusi muutenkin kiinni rivissä. Siinä oli kaikkien ikäluokkien viisaus kiteytettynä saapuville alokkaille, ja he olivat, saateri, hölmöilleet itsensä nalkkiin ties mihin.

– Joukkueessa ei passaa olla liian vaatimaton lomaodotuksissaan, Oksasen Pertti laskeskeli. – Ne alkavat aavistella muuten jotakin.

Pertillä oli vaistoa ihmisten reagoinnille. Hän oli kulkenut nuoresta pojasta äitinsä sisaren mukana markkinoilla pitkin Suomea ja nähnyt siinä miten yhdet alumiinilusikat vaikuttivat torikansan joukossa. Kukaan ei laskenut ostoksensa todellista hintaa, kun ahneus palkittiin lisärojulla. Niiltä reissuiltaan Pertti oli tuonut kauniin kampaajavaimonsakin, niin että oli kai siellä ollut aikaa muuhunkin kuin helppoheikkinä oloon.

– Joo, Hentunen kannatti. – Ovatpahan kateellisia ainakin nyt. Minä sanon, että lomiin kuuluu vielä naisetkin, jotka on värvätty valmiiksi sankareitten palkinnoksi.

Naiskysymys oli ikuinen ongelma syrjäkylillä, joissa kotiväet vahtivat tyttäriään ja nämä olivat muutenkin siveytensä kahleissa. Murtojärveläisillä asiat olivat paljon paremmin, kun sinne oli talvisodan evakossa muuttaneet komeat sisarukset, jotka olivat ihan erihenkisiä. Ne olivat jääneet, kun saivat sieltä työpaikan ja asunnon osuuskaupalta, eikä Murtojärvellä kenenkään tarvinnut olla ihan läkähdyttävässä puutteessa. Mutta sehän oli nähty ennenkin, että kaikki hyvä jäi aina Murtojärvelle ja heille saakka kantautui vain huhuja toisten onnesta.

Oksasen Pertti näki asian laajemmin.

– Yhtä puutteessa kai ne ovat kotirintamalla naisetkin, mutta kukaan ei tuu tyrkyttämään, kun miehistä ei ole tekemään aloitetta. Ryssiä vastaan kyllä mennään henkesä kaupalla, mutta naisiin ei riitä rohkeutta!

Pertti rassasi tahallaan. Helppohan sen oli, kun sai leipänsäkin supliikilla. Pertti osasi puhua naisen pyörryksiin, mutta eipähän antanut ainuttakaan neuvoa, millä taikasanoilla pääsisi edes jonkinlaiseen alkuun keskustelutasolla. Päinvastoin väitti joskus, kun asiasta manailtiin, että töksäytys ”Naitaisko illalla?” oli hänen kohdallaan tuottanut tuloksen monta kertaa. Jotkut naiset hurmaantuivat miehen suorasta härskiyydestä, mutta eivät ne sellaiset naiset tietenkään milloinkaan osuneet heidän toisten peräjokelaisten kohdalle.

– Siinä mielessä tietenkin aivan sama sai lomaa tai ei, Revon Tuomo lohduttautui. – Olen minä lomalta palatessani joskus päättänyt niinkin, että en lähde turhaan pettymään, edes vuorolomalle. Meikäläisten maineella ei päästä lähellekään naisia, ovien sisäpuolellekaan, muka pöllimään jotakin arvokasta.

Revon veljeksillä oli vielä tuokin rasite. Niitten serkku, Revon Jalmari, oli varkaan maineessa ja se heijasteli koko sukuun, hyvä ettei koko kyläänkään.

”Ollaan, saatana, ikuisia vanhojapoikia”, Revon veljekset olivat joskus kironneet. ”Niin hullua naista ei olekaan, että tulisi varkaan sukuun. Hyvä kun lähtevät edes tanssimaan, häpeän puna poskilla silloinkin.”

Revon Tuomo väitti, että asia tulee vastaan aina, kaukana kotipuolestakin.

”Naiset tuntevat nenässään varkaan hajun. Ja säikähtävät tietysti. Sehän voi olla tarttuvaa, niin kuin tubi. Minä ymmärrän naisia kyllä. Minkä vuoksi ne sekaantuisivat huonomaineisiin miehiin.”

He, jotka tunsivat Alpon ja Tuomon, tiesivät varmasti, että kello ja lompakko olivat turvassa pöydällä, mutta sehän ei auttanut, kun varkaan leima oli lyöty sukuun.

”Olis vaikka reilu murhamies!” Alpo päivitteli joskus. ”Jokainen tietää, että äkkipikaistuksissaan voi tehdä mitä tahansa, jyrkällä luonteella. Mutta varas! Ikuinen häpeä koko suvulle.”

Oikeastaan oli kumma, että veljekset olivat lähdössä vapaaehtoisina partiomatkalle. Sehän oli sama heidän kohdallaan olla mikä sotasankari tahansa ja vaikka lomalla ensi kesään, mikään ei vähällä kohentaisi heidän mainettaan. Tai ehkä aikaisintaan seuraavassa polvessa, vuosikymmenien mittaan, mutta mitään seuraavia polvia ei tällä menolla tulisi.

Jussi Räikkönen oli varmasti naishuolien ulkopuolella. Ei mikään komea mies, vähän laiha ja jotenkin ikäänsä vanhemman näköinen, mutta kuitenkin upseerismies ja hyvä suustaan. Sillä oli kokemusta saksalaisistakin naisista, kun se oli muka opiskellut Saksassa. Joku hampurilaistyttö oli yhtenä kesänä ollut käymässäkin koululla, pikkuisen näytillä, mutta tiettävästi siitä ei ollut kehittynyt sen enempää. Jotkut sanoivat, että epäromanttisempaa ja suorapuheisempaa miestä kuin Jussi Räikkönen ei ollut olemassakaan. Opintojenkin sanottiin pitkittyneen sen vuoksi, kun Jussi ei pitänyt suutaan kiinni professoreitten kuullenkaan, ja arkkitehdit olivat niin paljon taiteilijoita, että ottivat liiasta suoruudesta nokkaansa.

Nyt vänrikin ajatukset olivat ihan muualla kuin naisissa.

– Kuljetus Rovaniemelle lähtee aamulla kello seitsemän, ei vielä viideltä. Lavalle tulee teidän lisäksi kaksi isoa laatikkoa saksalaisille menevää tavaraa ja pioneerivaraston täydennys meille itsellemme.

– Dynamiittia taskuihin, Määtän Esko veikkasi. – Tulee railakas lähtö, kun ryssän kone yllättää.

Jussi hymähti.

– Räjähteitäkin, mutta ennen kaikkea sytytyspuolen tavaraa... vähän isomman nuotion tekoon.

Miehet uhrasivat hetken tilanteen hahmottamiseen.

Siellä olisi luultavasti kiire saada jokin isompi kohde tuleen ja heitä tarvittiin juuri siinä. Ja sen jälkeen saatanallinen karkuunhiihto, sillä vauhdilla jonka saksalaiset pystyivät kestämaan. Ne saattaisivat lomallelähtijät olla hyvinkin täältä joukkuekavereita, jotka tulisivat heidän sankarihautajaisiinsa. Jos ruumiit saataisiin omalle puolelle.

– Meidän lisäksemme autoon tulee yksi ulkopuolinen partioonlähtijä, sotilasvirkamies Ruoppa.

Miehet makustelivat Jussin antamaa tietoa. Se oli luultavasti epämieluisin vänrikille itselleen: ne joutuisivat ottamaan uroslotan koppiin ja siellä olisi ahdasta.

– No minkä hiihtojen voittajia tämä upseerinpuolikas on entuudestaan? Hentunen tuli uteliaaksi. – Sanoikko, että nimi oli Olkinuora?

– Ville Ruoppa, Jussi Räikkönen muistutti. – Ja on kyllä pätevä suksilla, hän lisäsi selvitykseksi epäluuloiseen hiljaisuuteen.

– Kai siihen kun saksalaisetkin, Revon Alpo kuittasi ongelman. – Mutta sitä minä ihmettelen, mitä joku teatteriupseeri tekee partioreissulla!

Räikkösen Jussi levitteli käsiään.

– Kysykää huomenna mieheltä itseltään. Ja katselkaa pikkusen aikaa saksalaisten hiihtoa ennen kuin menette

Odottamaton tehtävä.

Lappi vuonna 1941. Saksalaiset joukot haluavat hyökätä kohti Neuvostoliittoa. Mukaan tarvitaan kuitenkin myös suomalaisia, joten vänrikki Jussi Räikkönen ryhtyy keräämään suomalaista sissijoukkuetta. Diili vaikuttaa hyvältä, sillä suomalaiset sotilaat pääsevät kuntoisuuslomalle ja saavat nauttia saksalaisten sotilaiden arvokkaista hyödykkeistä, kuten tupakasta.

Kaikki ei kuitenkaan ole sitä miltä näyttää – ja pian suomalaiset sissit joutuvat huomaamaan tehtävän olevan jotain aivan muuta kuin alun perin oli luvattu.

Salainen käsky on Jorma Kurvisen tapahtumarikas sotaromaani vuodelta.

Jorma Kurvinen (1931–2002) oli suomalainen kirjailija, joka tunnetaan erityisesti sotaromaaneistaan sekä Susikoiran Roi-kirjasarjasta. Kurvinen sai Valtion kirjallisuuspalkinnon kolmesti.